AYLIK MİZAH DERGİSİ • YIL : 10

KASIKATÜR

SAYI : 117 • ARALIK / 2002

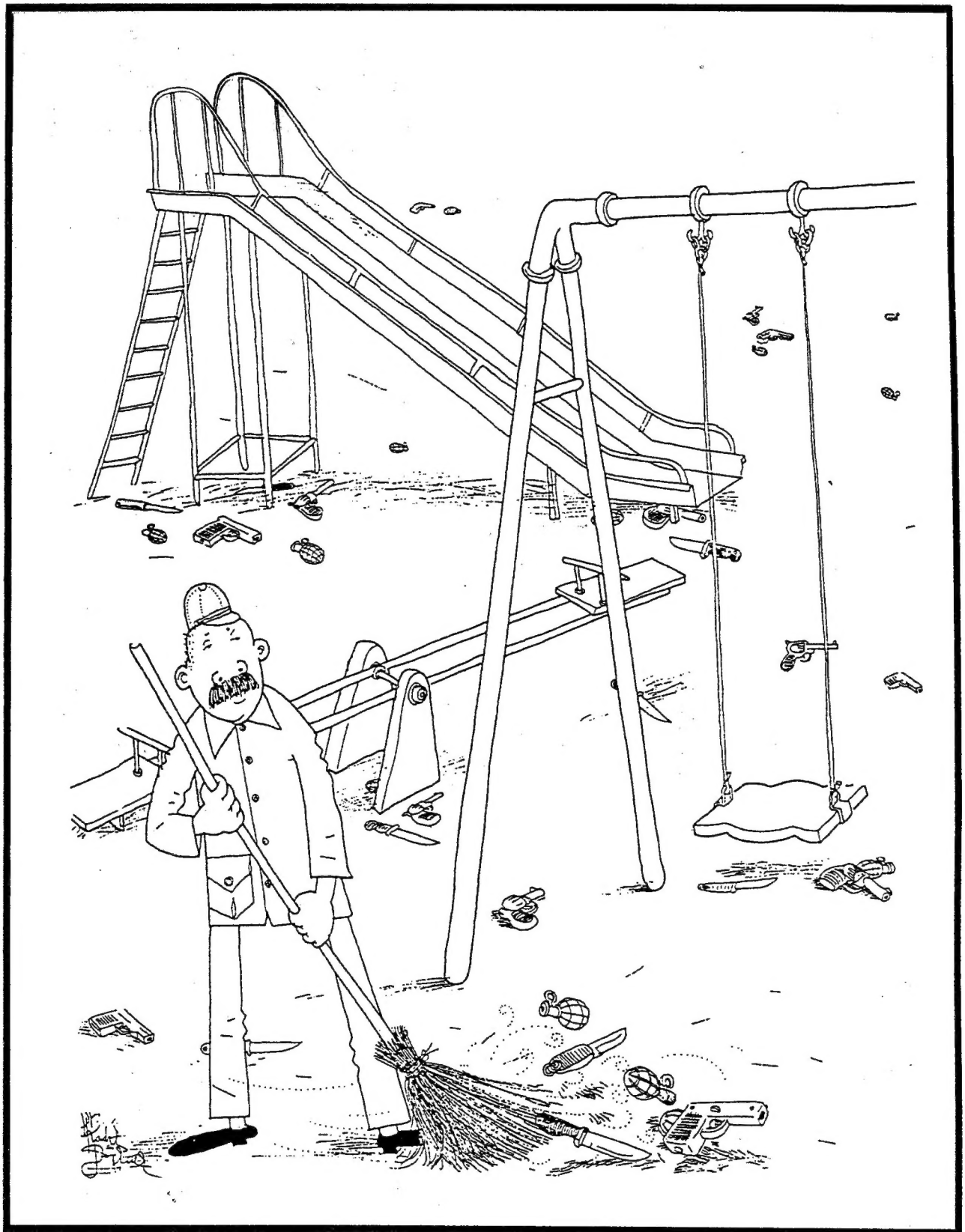

KADİR DOĞRUER

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ
ANKARA TEMSİLCİLİĞİ ADINA
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
MURAT ÖZMENEK

YAYIN KURULU

BÜLENT OKUTAN
CUMHUR GAZİOĞLU
OKTAY BİNGÖL
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
MURAT SAYIN

KATKIDA BULUNANLAR

ALİ ULVİ ERSOY
ALİ ŞUR
ALİ HERKÜL ÇELİKKOL
ALİ ŞÜKRÜ FİDAN
AHMET ERKANLI
AKİL DANE HERZEKAR
A. TEOMAN SANALAN
AKIN ÖNDER
BAYRAM ALİ KARA
BURHAN ÖZOYAL
CEM KENAN ÖNGÜ
CEMAL ARIĞ
CEZMİ ERMİŞ
CİHAN DEMİRCİ
ERDOĞAN BAŞOL
ERDOĞAN KARAYEL
ERAY ÖZBEK
ERCAN AKYOL
ERGÜL AKTAŞ
EROL ÖZDEMİR
FERRRUH DOĞAN
HASAN SEÇKİN
HASAN UYSAL
HÜSEYİN ATABAŞ
HÜSEYİN TANYERİ
GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU
İSMET LOKMAN
KADİR DOĞRUER
MUHİTTİN KÖROĞLU
MUSTAFA BİLGİN
NECATİ ABACI
NİYAZİ YOLDAŞ
NURİ BİLGİN
OĞUZ GÜREL
ORHAN ENEZ
ÖZCAN ÇALIŞKAN
TAYFUN AKGÜL
TONGUÇ YAŞAR
SERDAR ÇAKIRER
YENER ÇAKMAK
YİĞİT ÖZGÜR

DERGİ TEMSİLCİLİKLERİ
Bursa/Mümin Bayram/İzmir-Cem Koç/
Trabzon-Adnan Taç/Sinop-Seyit Saatçi
Zonguldak-Kürşat Coşkun

DİZGİ: DAMAR LTD. ŞTİ. - ANKARA
Özveren Sok. 3/8 Demirtepe Tel: 0.312. 232 01 11

BASKI: KUBAN MATBAACILIK YAYINCILIK - ANKARA
Matbaacılar Sitesi 558. Sok. No:20 Tel: 0.312. 395 20 70

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ:
Konur Sok. 31/10 Kızılay-ANKARA Tel-Faks: 0.312. 417 37 28

POSTA ÇEK NO: 104902 METİN PEKER
Altı Ay: 24.000.000 TL - Bir Yıllık: 48.000.000 TL.
Altı Ay: 30.000.000 TL. Bir Yıllık: 60.000.000 TL.(Resmi Dairelere)

KAPAK KARİKATÜRÜ: MUSTAFA BİLGİN

Karikatür Dergisi'ndeki eserler yazılı izin alınmadan kesinlikle yayımlanamaz.

ERDOĞAN BAŞOL

hasbihal

Ord. Prof. Dr. Akildâne Herzekâr

1, 2, 3 YETMEZ 4, 5, 6 OLSUN

Efendim uzun zamandan beri bir münazaradır gidiyor; mevzuu 2. Cumhuriyet. Bazı köşe kafalılar buna karşı çıkıyorlar. Neymiş efendim, bizim bir tanecik Cumhuriyetimiz varmış onu bırakıp da ikinci bir cumhuriyete gerek yokmuş...

Bakın şu yenen naneye muhteremler; adama sanki *"nikahlı karının üstüne kuma getir"* demişiz de bana tek eşliliğin nimetlerinden bahsediyor. Belli bir pısırık ve de kılıbık bir zat. Halbuki yeni lezzetler, yeni tatlar aramak fena mı, bakın övünmek gibi olmasın ama ben bile bu yaşıma rağmen yenilikler aramaktan asla yüksünmem. Bir şey eskidi mi onun tutup atacaksın, devir tüketim devri. O tasarruf tantanaları bizim dönemimizdeydi... Bir ceketi seksen defa tornistan edip giyerdir, bir paltoyu yedi kuşak giyer, elbiseler babadan oğla, ondan da toruna miras kalırdı. Bunları yaptık da ne oldu sanki, boyumuz mu uzadı... Hem sen eskiyen malını atıp yenisi almazsan o malı üreten sanayici ürettiği malı kulağına mı sokacak? Malı satmayınca nasıl para kazanacak, para kazanmayınca işçisine nasıl maaş ödeyecek? Yani herkes fakir düşecek, istikrar kalmayacak... Yahu bu Cumhuriyetçilerin yekunu iktisat ilminden bihaber... Muhteremler, bunun adı servet düşmanlığıdır, vatan hainliğidir...

Artık dünya globelleşiyor yani top haline geliyor, kürre oluyor; şimdi diyeceksiniz yahu dünya zaten kürre biçiminde değil miydi diye... Haklısınız bir zamanlar bunu öküzün boynuzundaki bir tepsi zannediyorduk, ama hatamızı anladık; önemli olan hatadan rücû edebilmektir. İşte biz 2. Cumhuriyetçilerin en büyük özelliği budur, hatamızı görünce fırt diye döner onun tam tersini savunuruz. Daha önce tepsi dediğimiz dünyanın globalliğini savunuruz... Dün ak dediğimize kara diyeceğimiz gibi bu gün ak dediklerimize yarın kara da diyebiliriz. 2. Cumhuriyet fazilettir, biz dinozor değiliz her daim yeniliği savunuruz, öyle ille de tek bir Cumhuriyet diyip ayak diretmeyiz... 2. Cumhuriyet olmadı mı, 3. Cumhuriyet olur, o da mı olmadı; 4, 5, 6 diye gelir gerisi; fena mı olur? Biz de bir söz vardır, yaş yetmiş iş bitmiş; diye... 70 yaşını çoktan aşmış olan Cumhuriyet artık kendini emekli edip bir kenara çekilsin meydanı biraz da gençlere bıraksın canım... Gene görüşmek temennisiyle bâki selamlar...

SAMİ CANER

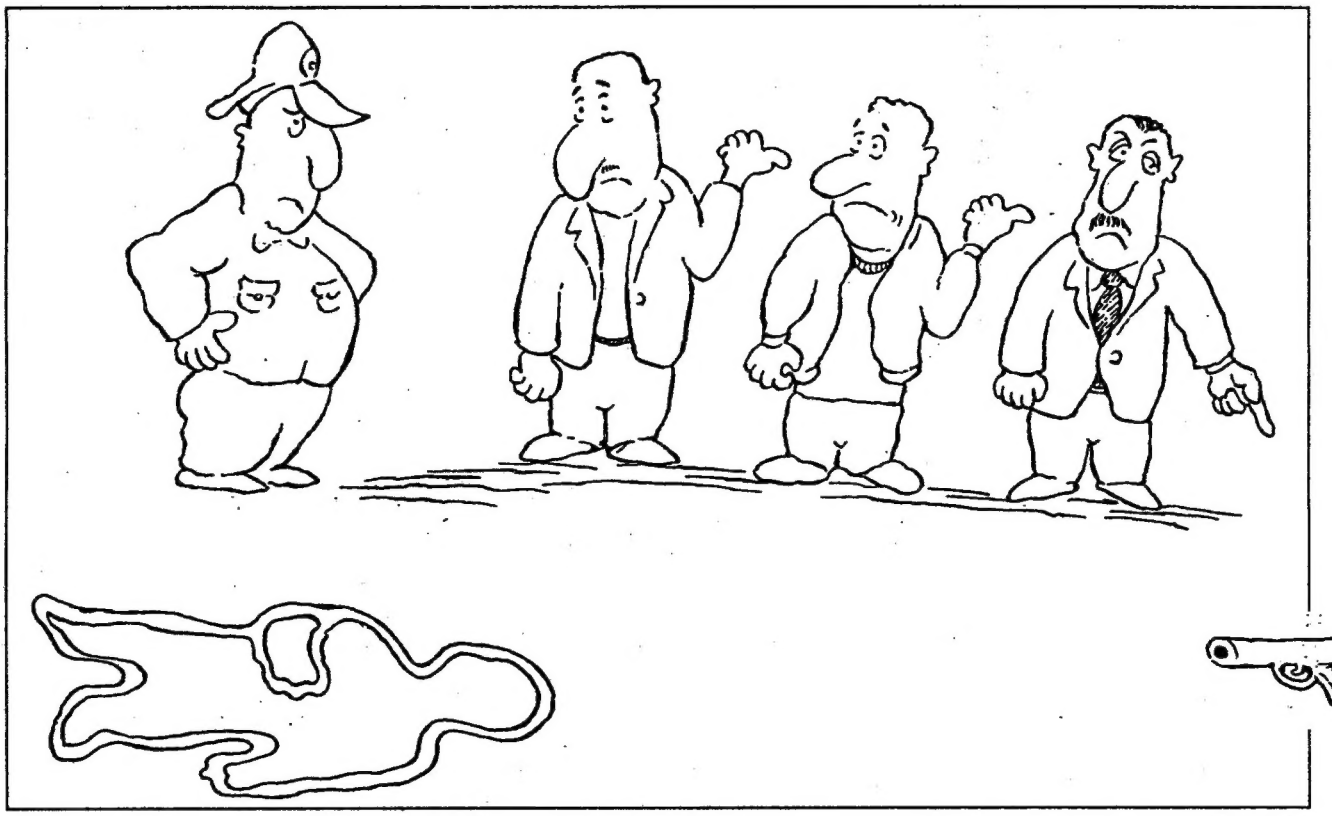

MAHMUT AKGÜN

DÜNYADAN USTALAR

JOHN GLASHAN

John Glashanın biyografisiyle ilgili fazla bilgi yoktur. Tek bilinen o doğduğunda kızın yarım küredeki tüm saatlerin otuzbeş saniye durduğu. Madam Duvon'un çizdiği bu portre O'nu psikoterapik ışın tüpüyle çalışırken gösterir. John Glashan "Bu araçla bir düşünce anını alıp boş vakitlerimde onu aylarca ve gerekirse yıllarca inceleyebilirim" diyor.

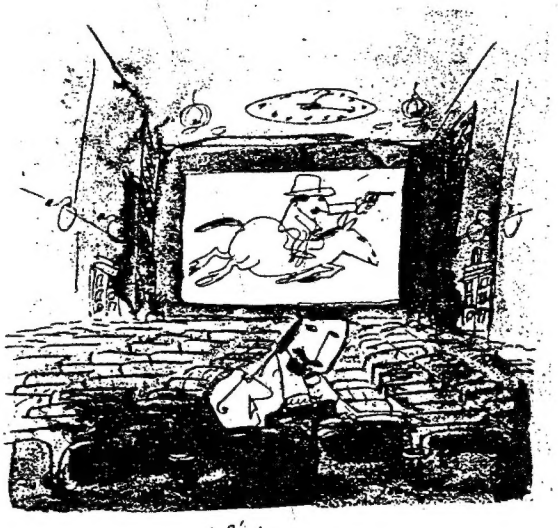

Af edersiniz.

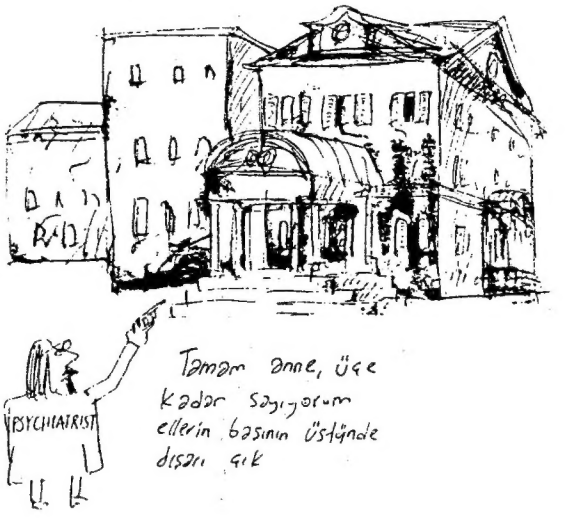

ERAY ÖZBEK

CUMHUR GAZİOĞLU

RUHİ TEK TREN PENCERESİNDEN

BÖCEKLER

Haydarpaşa istasyonu kalabalıktı. Gelenler-gidenler, sağa-sola şaşkın bakanlar, telaşlı yürüyenler, korkanlar, gülenler, ağlamaklı olanlar. Kompartimana giren genç kendi kendine:

-Yine de az, dedi. Pencere kenarına oturdu.

-Dünyadaki böceklerin en az bir trilyon olduğu tahmin ediliyor. Yani bir insana karşı üçyüzmilyon böcek. Bunlardan en az üç-bini insanlara zararlıymış.

Kompartımana binenler çoğaldı. Adapazarı yönüne giderek yolcular bu trene düşüyordu.

-Böceklerin başları kesilse de yaşamını sürdürebiliyor. Yo, şaşırmayın, bu doğru. Geri kalmış ülkelerde nice başsız insan"baş" oluyorda, böceklerin başsız yaşamasına neden şaşıyoruz?

OTOBÜS NEREYE GİDİYOR

-Bir Karadenizli Trabzon'a gitmek için bir otobüse bilet alır. Otobüste kendisine ait değil de bir başkasının yerine oturur. Yerin sahibi gelince kalkmaz, oturacağını söyler. Tartışmaya şoför mauvini gelir.Yerinden kalkmayan yolcunun kulağına eğilir bir şeyler söyler. Trabzon yolucusu ısrarından vazgeçer, kendi yerine geçip oturur. Otobüstekiler muavinin ne söylediğini merak eder. Acaba ne söyledi?

Vagondakiler birbirine baktı.

Kimse muavinin ne söylediğini tahmin edemedi. Bunun üzerine soruyu soran yanıtlamak zorunda kaldı.

-Muavin yolcunun kulağına, oturduğu koltuğun Trabzon'a gitmediğini söyledi, dedi.

Vagondaki kahkaha seslerine trenin düdüğü de katıldı.

SINAV

Ülkenin birinde Başbakan, açlıktan iğne ipliğe dönmüş bir vatandaşına iş vermek için sınava tabi tutar.

-Sabah namazı kaç rekat?

-Beş.

-Bilemedin.

Korumalarına işaret eder. Korumalar adama beş yumruk atar.

-İkinci soruyu soruyorum. Öğle namazı kaç rekat?

-Sekiz.

-Bilemedin. Atın kerataya on yumruk.

Adam bir fırsatını bulup odadan çıkar, sokakta koşmaya başlar. Tren normal tıkırtısı ile yoluna devam ederken fıkrayı anlatan adam soluklandı.

-Yoldan geçen biri kan ter içinde kalan adama ne olduğunu sorar.

-Başkanın yanına iş istemeye gittim. Sınava tabi tuttu. Namazın kaç rekat olduğunu bilemeyince rekat sayısı kadar yumruk attırdı.

-Eeee....

-Esi var mı. Biraz daha kalsaydım kuyruğu titretirdim.

-Neden?

-Ya teravi namazını sorsaydı?

Makinist düdüğünü öttürdü. Bir istasyona az kalmıştı.

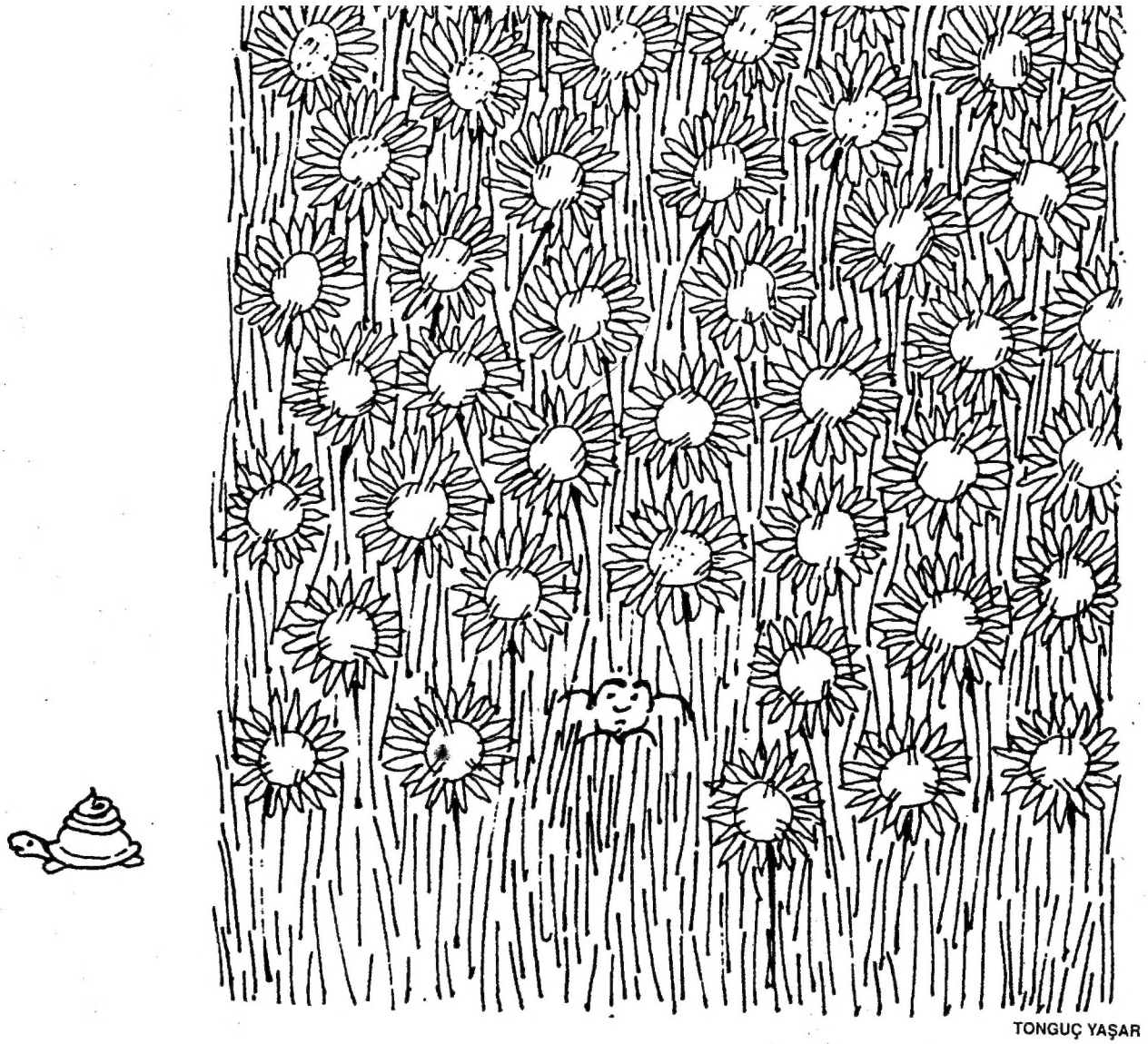

TONGUÇ YAŞAR

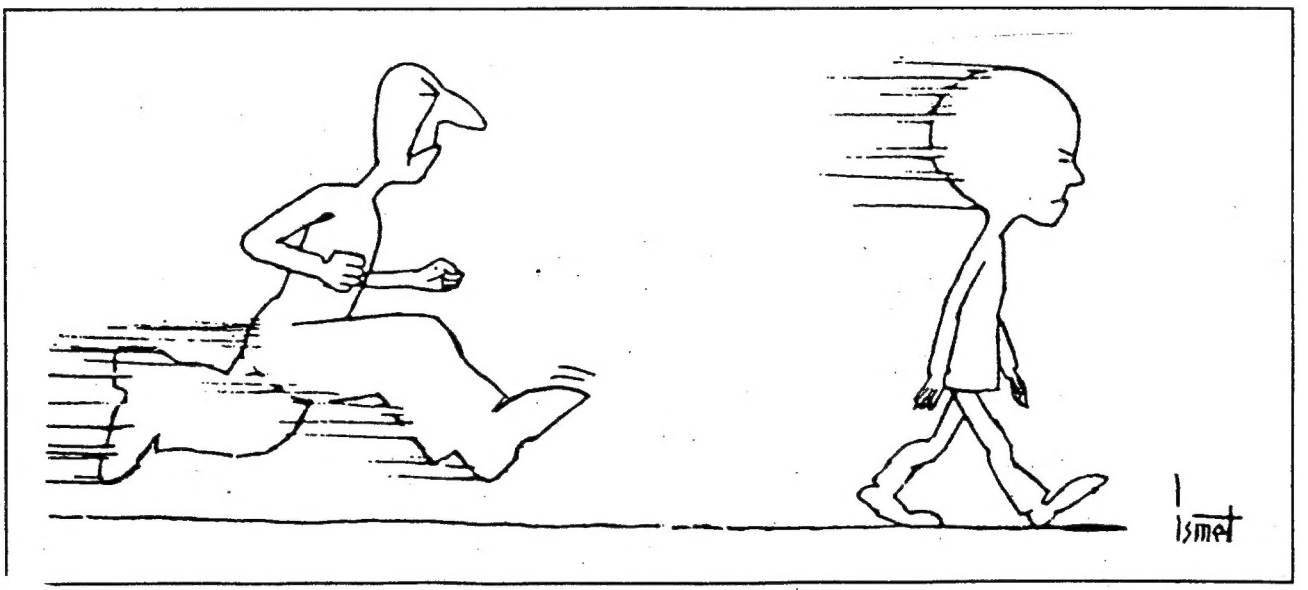

İSMET LOKMAN

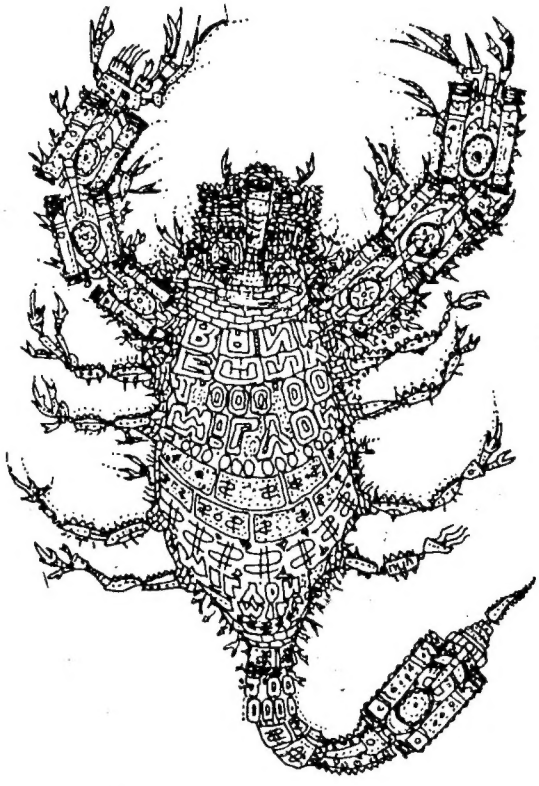

MEHMET SÖNMEZ

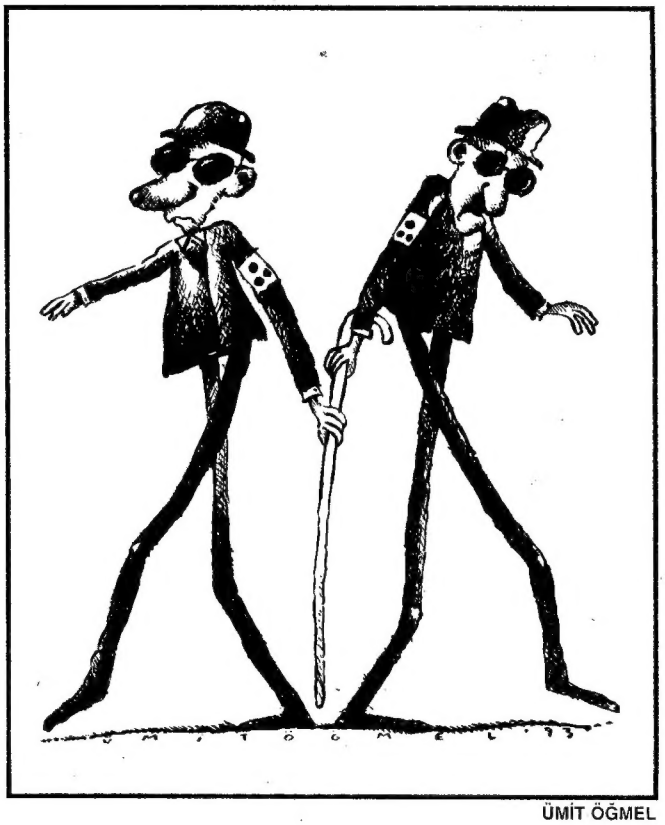

ÜMİT ÖĞMEL

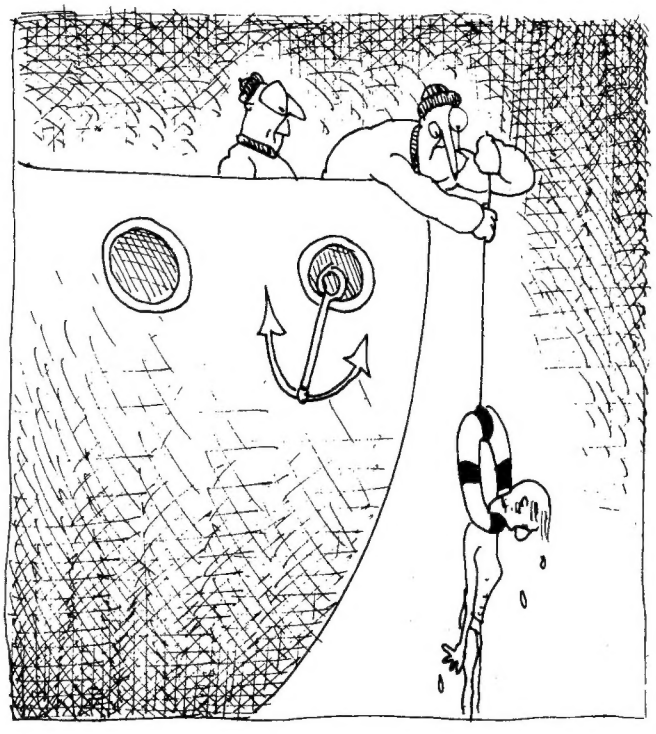

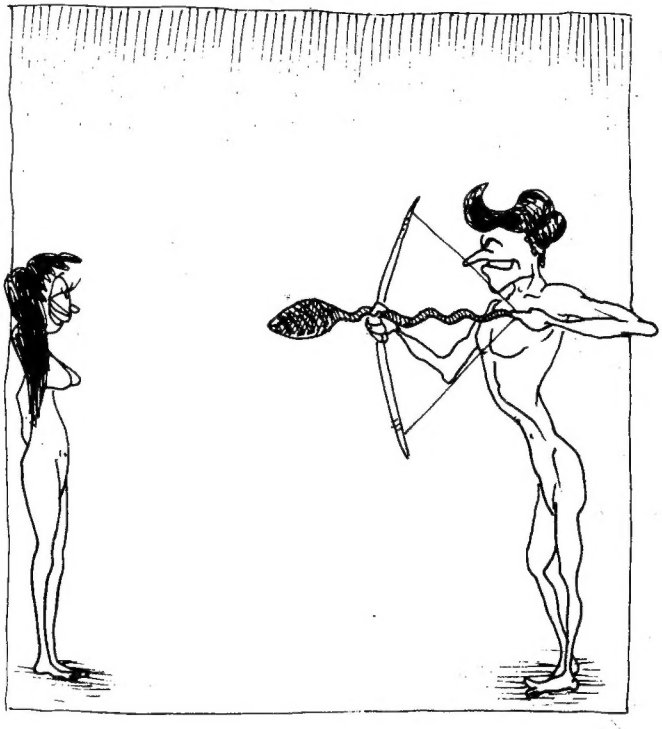

YİĞİT ÖZGÜR

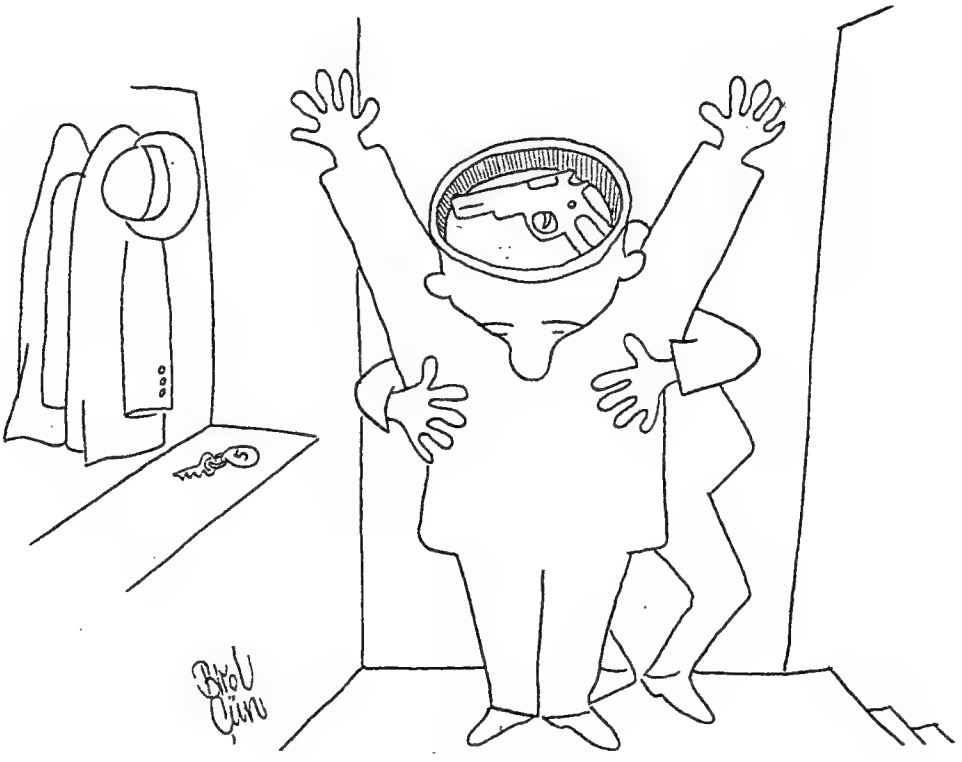

BİROL ÇÜN

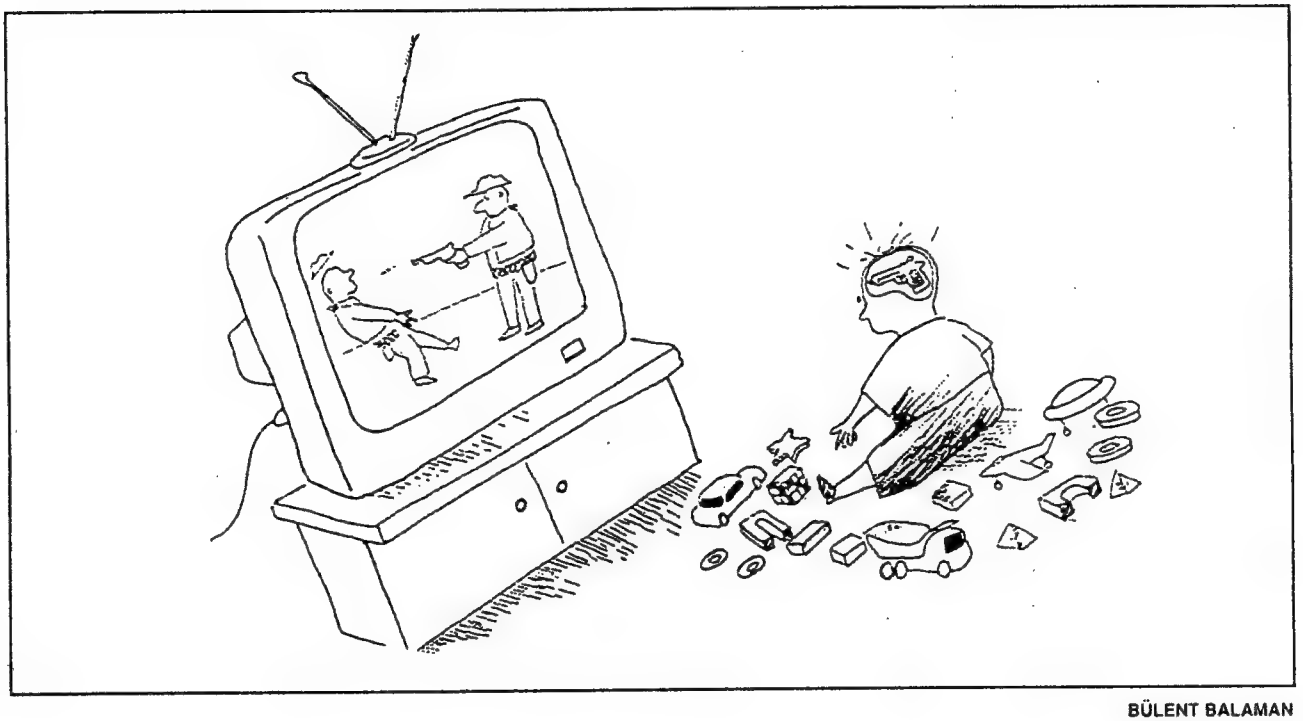

BÜLENT BALAMAN

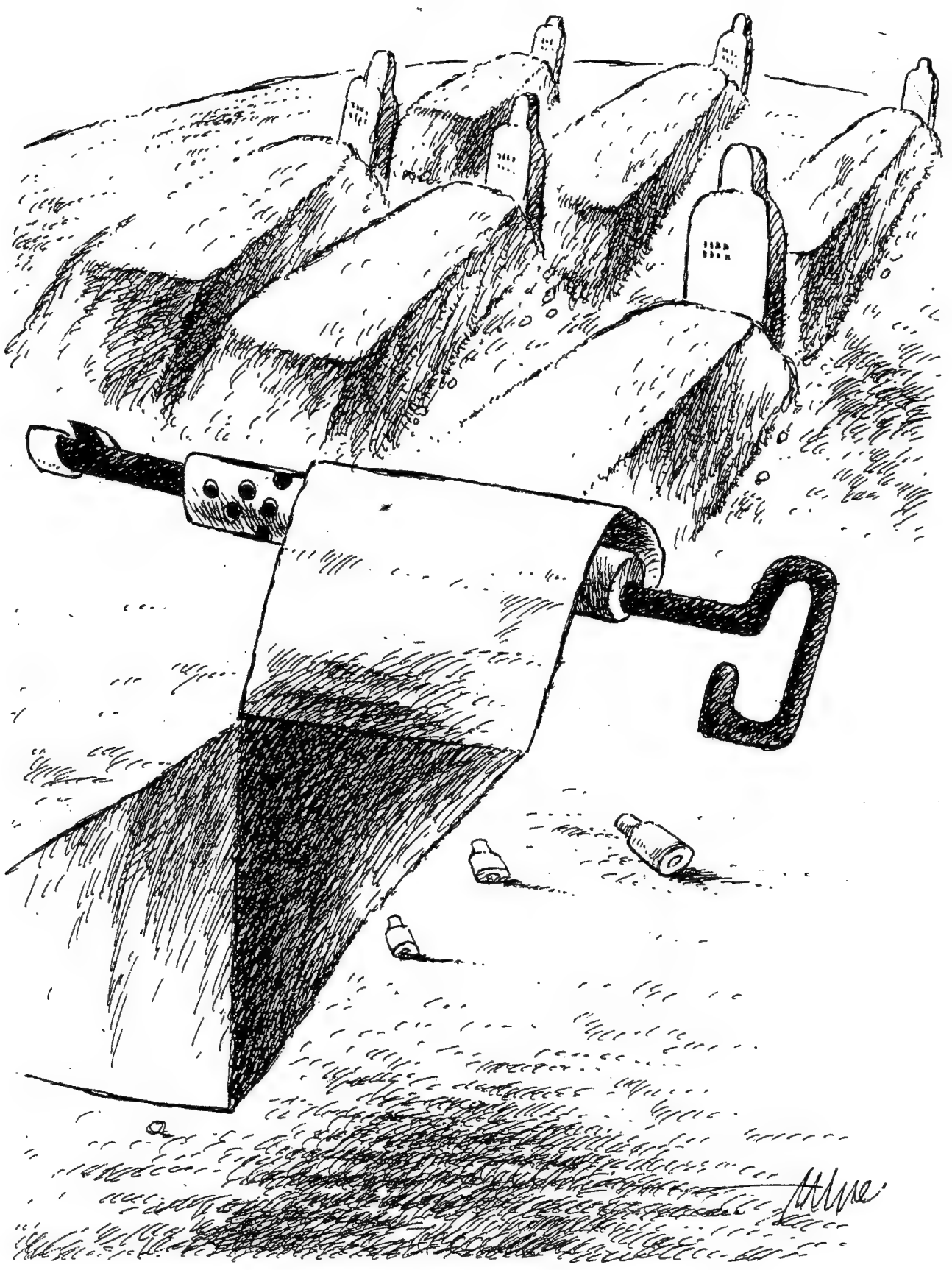

ALPER SUSUZLU

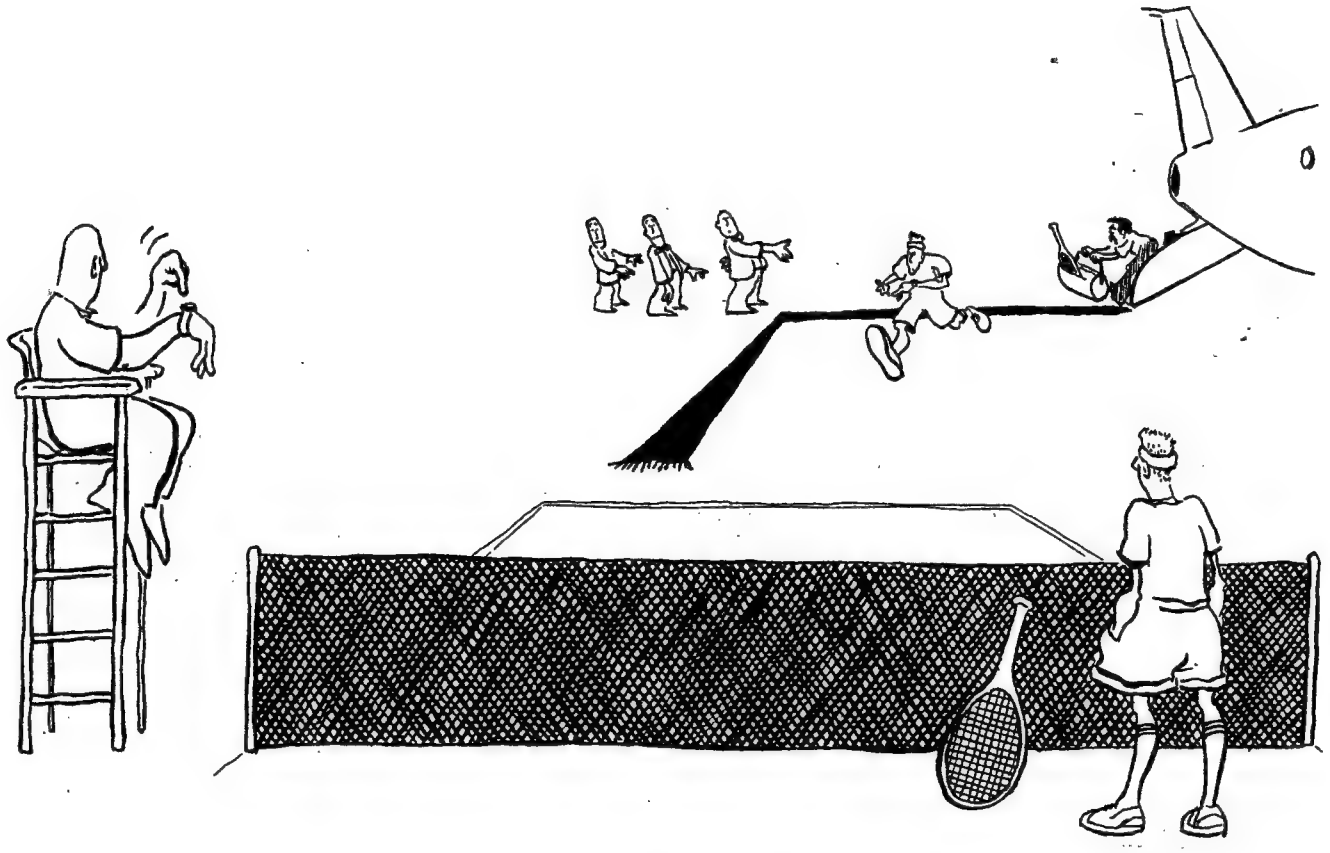

MUHSİN OMURCA

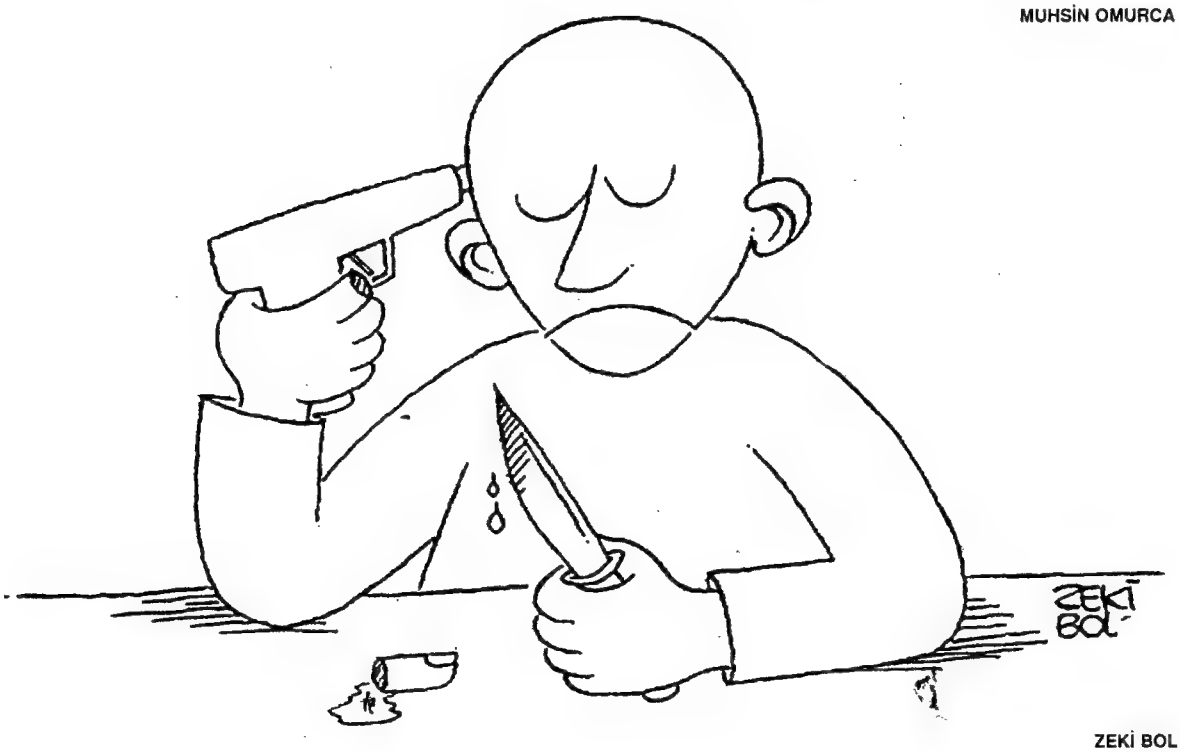

ZEKİ BOL

TÜRK BASININDA, GAZETEYLE BİRLİKTE VERİLEN İLK MİZAH İLAVESİ: TERAKKİ

BAŞLANGICINDAN BUGÜNE TÜRK MİZAH YAYINLARI

YENER ÇAKMAK

Yazısız vinyet Terakki eğlencesi (13.11 1870)

Ali Reşit'in imtiyaz sahibi (yayın hakkı sahibi) olduğu **Terakki** gazetesi, 23.10.1870 tarihli sayısıyla birlikte, ilk mizah ilâvesi **Terakki**'yi 1. sayısından başlayarak verdi. **Terakki MİZAH İLÂVESİ**, Türk basınında verilen ilk mizah eki olması özelliğinden dolayı, özel bir öneme sahiptir.

Haftada iki gün, Terakki gazetesiyle birlikte cuma günleri büyük ve resimli, salı günleri küçük ve resimsiz olarak yayınlanacağı ilân edilen **Terakki MİZAH İLÂVESİ**; resimli yayınlanacağı bildirilen cuma günleri, salı gününün yayını gibi resimsiz (karikatürsüz) yayınlanmıştır. Mizah eki sahibi yayıncı Ali Reşit, daha sonra yayınlamaya başladığı, **TERAKKİ EĞLENCESİ** adlı gazete ilâvesi olmayan bağımsız mizah gazetesinde, bu konuya açıklık getirmiştir. Terakki mizah ekinin resimsiz yayınlanmasının sebebinin, resim konuları önceden verilen ressamın resimleri zamanında çizememesinden yayınlanmadığını açıklamıştır.

Terakki mizah ilâvesinde, resim ve karikatür yayınlanmamıştır. Yayınlanan yazılardan dolayı İstanbul Hükümeti'nin (sarayın) şimşeklerini üzerine çekmiştir. Bir çok kez uyarılmıştır.

Terakki mizah ilâvesi'nin ilk sayılarından itibaren cezalandırılacağı yolunda uyarılar olan Ali Reşit, Terakki ekinin 6.11.1870 tarihli 3. sayısında ortadan çizgi ile iki sütuna böldüğü 3. sayfasını boş olarak, **"En doğru haberler bu sayfadadır."** başlığıyla yayınlamıştır. Basın sansür heyetine karşı, elinden fazla bir şey yapmak gelmeyen Ali Reşit, böylesine bir eylemde bulunarak sansürdekilere gönderme yapmıştır.

Karikatür Yayınlayan, İlk Bağımsız Mizah Gazetesi

TERAKKİ EĞLENCESİ

Eğlence ve Gülmeye Dair Gazete

Terakki gazetesi sahibi Ali Reşit, gazetesiyle birlikte mizah ilâvesi olarak yayınlandığı **Terakki** adlı yayınıyla, mizah yayıncılığının ilk deneyimini yaptı. Sansür heyetinin şimşeklerini üzerine çekmekle birlikte, okurlarından büyük ilgi ve destek gördü. Ali Reşit tepkilere rağmen mizah yayıncılığını sürdürdü.

Türk basın tarihinde önemli bir yere sahip olmasına karşılık, hakkında bilgi sahibi olamadığımız Ali Reşit, Türk mizah ve karikatür tarihinde; yayınlarından dolayı, çok önemli bir şahsiyettir.

Teodor Kasap'ın **Diyojen** adlı mizah gazetesi yayına başlayış tarihi dolayısıyla, Türk basınında Osmanlıca-Türkçe harflerle yayınlanan ilk bağımsız mizah gazetesidir. Fakat içinde karikatür yayınlayan, ilk bağımsız mizah gazetesi değildir. Ali Reşit'in yayıncısı ve yazarı olduğu **TERAKKİ EĞLENCESİ** adlı bağımsız mizah gazetesi; Diyojen'den sonra yayınına başlamasına karşılık, içinde karikatür yayınlayan ilk bağımsız mizah gazetesidir.

4.12.1870 tarihinde ilk sayısı yayınlanan **TERAKKİ EĞLENCESİ**, cuma günleri büyük ve resimli (karikatürlü), salı günleri küçük ve resimsiz olarak toplam 12 sayı yayınlandı. Terakki gazetesinden ayrı olarak, bağımsız yayınlanan **TERAKKİ EĞLENCESİ** mizah gazetesi, yayınına salı günü resimsiz olarak başladı. Cuma günü yayınlanan 2. sayısında, ilk karikatür yayını gerçekleşti.

23.12.1870 tarihli **Terakki Eğlencesi**'nin 2. sayısının 2. sayfasında yayınlanan karikatür; alt yazısız olduğundan ve sayfada yer alan yazı için çizdirildiğinden, vinyet olarak nitelendirilmektedir. 12 sayı yayınlanan **Terakki Eğlencesi**'nin, cuma günleri yayınlanan büyük boyutlu sayılarının tümünde, vinyet türü karikatürler yayınlanmıştır. İmzasız çizildiği için kimin çizdiği bilinmemekle birlikte, çizgilerden usta bir çizerin çizdiği açıkça anlaşılmaktadır.

Terakki Eğlencesi'nin 5.2.1871 tarihli 10. sayısının 2. sayfasında; ilk olarak alt yazılı, konulu bir karikatür yayınlandı. Bu karikatür yayını da, Karikatür tarihimizde bir ilktir. Çünkü bu karikatürün yayınlandığı tarihte, Diyojen'de henüz karikatür yayını yapılmamıştır.

Amazon alayı
Bereket versin bunlara yoksa iş kotuydu
Terakki Eğlencesi · 5.2.1871 · S. 10, s.2

HASAN CEYLAN

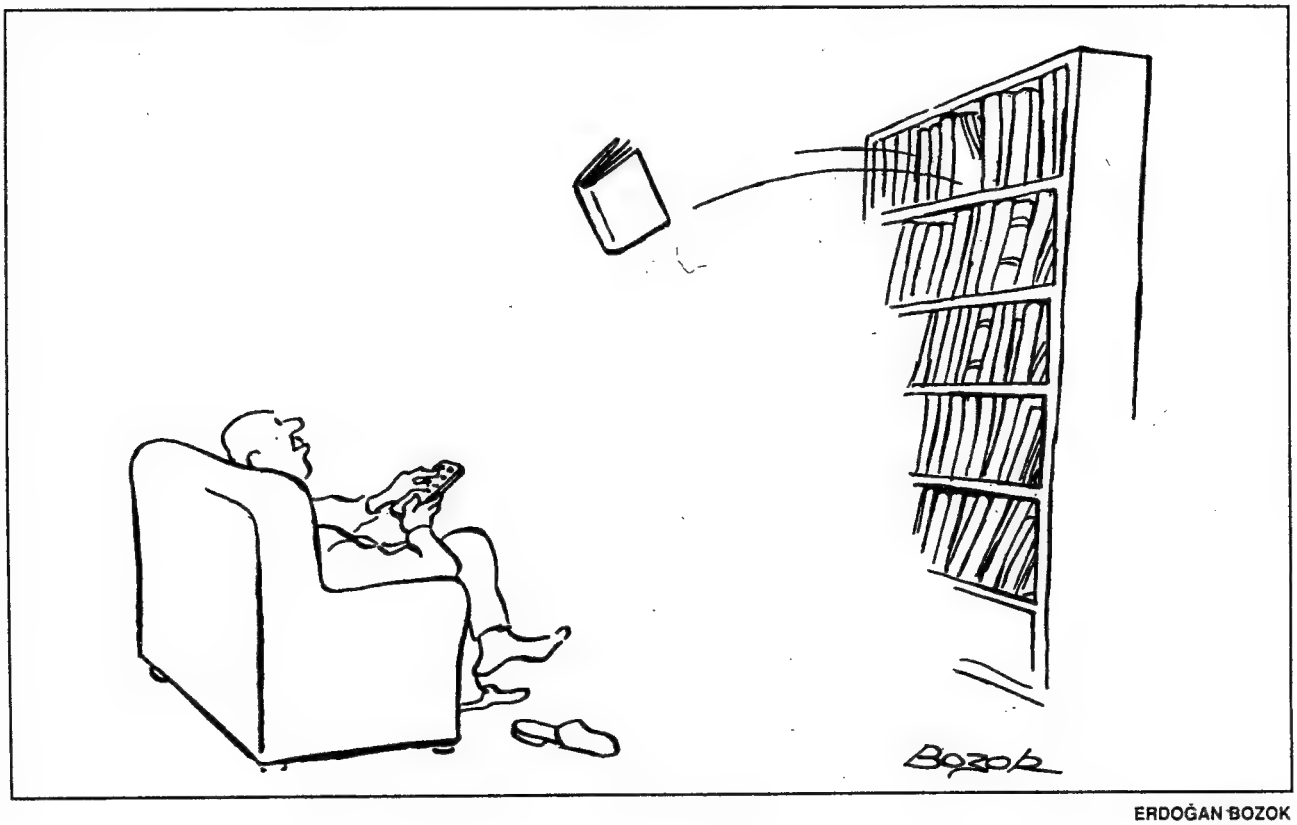

ERDOĞAN BOZOK

İSMET LOKMAN

KARİKATÜRİST ANEKTOTLARI

■

Yener ÇAKMAK

■

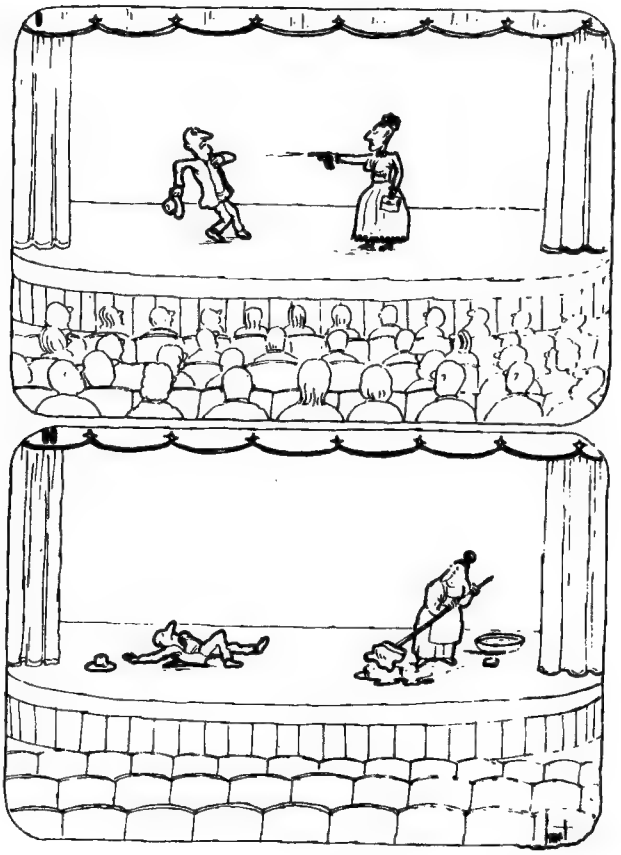

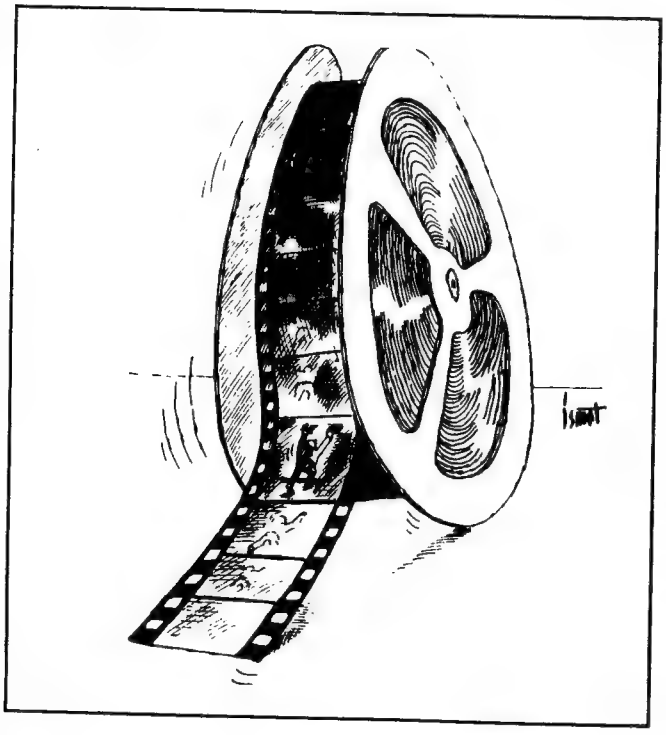

ÇOK DOSTU OLAN YALNIZ ADAM

Necip Fazıl Kısakürek'in bacanağı Yusuf Ziya Ortaç, "Bizim Yokuş" adlı hatırat kitabında, Zeki Beyner'i şöyle anlatıyor:

Karikatürlerinde, baktıkça insanın içini sızlatan bir yalnız adam vardır. Onun saçları uzamış, pantolon kısalmış, güvercinlere bakar gülümser, düşen yapraklara bakar düşünür, genç kızlara bakar yutkunur. İşte o kağıt üstündeki hazin adam bizimZzeki'dir. Bizim Zeki Beyner! Yalnız adam dedim. Ama ne kadar yalnız, ne kadar! Arkadaşlarından öğrendim. Ablası yok, ağabeyi yok, amcası yok, teyzesi yok. Dudakları bir kere anne dememiş, bir kere baba dememiş, benim Zeki'ciğimin! Ama bütün tabiat ve bütün insanlık onun dostu, onun arkadaşı, onun akrabasıdır. Çiçekler, çocuklar, gençler, ihtiyarlar ve yoksullar. Şu açık hava otelinde, bir kanepeye uzanmış, yıldızların altında uyuyan kimsesiz, şu meyhane kapısında yalpalayan sarhoş, şu çınar kovuğunda barınmış aile, bütün Akbaba sayfalarında gördüğümüz o insanlar, Zeki'nin kendisi için yarattığı dostlardır. Bu yapayalnız adam kadar çok dostu olan kim var bu dünyada? Zeki susar, Zeki konuşmaz, Zeki efkârlıdır hep. Eğer güldüğünü, eğer şakalaştığını görürseniz, biliniz ki çakırkeyiftir Zeki. Böyle tatlı sarhoş az görülür. Yılışmadan gülen, incitmeden konuşan. O çizgisi olan karikatürcüdür. Altında imza istemez. Her eserinde kişiliğini gösterir. Bakınca tanırsınız hangi fırçadan çıktığını. Güzel kızlar, ince kadınlar çizer. Baklava kadın, börek kadın, yassı kadayıfı kadın değil, bir kadeh likör, bir lokma muz, bir kaşık ananas gibi kadınlar. Sosyal konulara özel bir açıdan bakar, kalbinin gözleriyle. Kalp, elbet bilirsiniz safrakesesi gibi sağda değil, soldadır.

(Bizim Yokuş - Yusuf Ziya Ortaç)

SUNDER ERDOĞAN

BÜLENT BALAMAN

ORHAN ENEZ

MURAT SAYIN

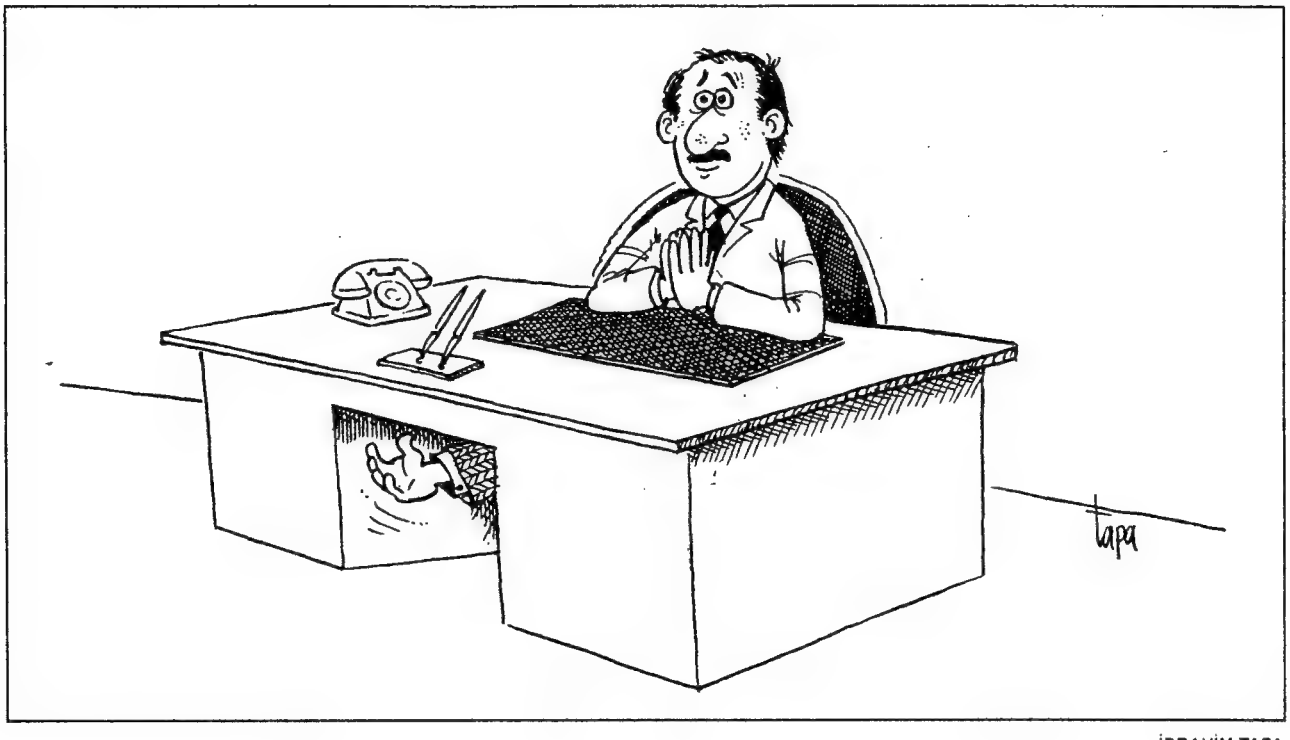

İBRAHİM TAPA

KARİKATÜRKÜCÜ

Bülent Okutan

"HAVUZ PROBLEMİ"

Belki de hayatınız boyunca size hiçbir yararı olmayacak bir aritmetik sorusu sorsam ne dersiniz?

"Bir havuzu beş musluk on yedi saatte doldurursa aynı havuzu üç musluk kaç saatte doldurur?"

Cevap veriyorsunuz; "Havuzun doldurulması kaç saat sürerse sürsün bizi ilgilendiren havuzun dolması değil bir çırpıda boşaltılması. Bize öyle bir soru sorun ki sonuçta rant olsun. Çıkarımız olsun."

Bizim devletin havuzu hortumla çekenlerden sonra boşalmaya ve sukoyvermeye devam ediyor. Bu talan öyle sanıyorum ki tüm önlemlere karşın tam takır kuru bakır olana dek sürecek. "Ne önlem alınmış ki?" diye bir soru soruyorsanız. Devleti küçülttüğümüzü örnek gösterebiliriz.

Ruhumuzdaki arabeske "Anadolu Mozaiği" diyorlar. Zira cumhuriyetimiz yetmiş sekiz yaşına gelmesine rağmen politikacılar henüz; Asyalı olup, İslâm dünyasının ağabeyi olmanın avantasını mı alalım yoksa Avrupalı olup AB formasyonu ile şeyimizin üstünde fındık mı kıralım, arasında gidip geliyor. Bağımsız Türkiye yaratmada dökülen kanlara çok yazık oluyor. "Hasta Adam" esprisi günümüzde canlı canlı ikinci gösterime girdi. Her türlü zararın ve ziyanın muhatabı sade vatandaş oldu. TV'de röportaja çıkan biri şöyle konuşuyordu geçenlerde: "Eğer ülkem kurtulacaksa her şeyimi vermeye hazırım. Ama biz dolduracak, birileri gelip boşaltacaksa yazık oluyor emekliye, işçiye, memura, köylüye ve esnafa, yazık oluyor bize..."

İkinci aritmetik sorumuzu sormanın tam sırası; "Bir havuzu altmış beş milyon kişi bir ömür boyu sürede doldurursa, aynı havuzu yarım milyon mutlu azınlık kaç günde boşaltır?"

Ekonomik istikrarsızlığın temelinde sistemin yanlışlığı yatıyor. Yanlış hesap Bağdat'tan dönermiş. Buna rağmen kumar oynamaya devam ediyoruz. Belki rulet masasında top bir gün gelir siyahta durur diye... Hani Özalizm politikası var ya; bir koyup üç alma ya da babayı alma teorisi işte öyle bir şey...

Aradan elli yıl geçmesine karşın, bugün bu ülkede yaşayan milyonlarca kişi Kore'ye on yedi ekim bin dokuz yüz elli yılında neden dört bin vatan evladının gönderildiğini bilmez. Kuzey-Güney Kore savaşında ABD'ye yapılan yalakalığın Kuzey Atlantik Paktı diye adlandırılan askerî ittifakın, olası bir Sovyet istilasına karşı kalkan görevini üstlenmek olduğu söylenir. Oysa Sovyetler'in ABD'nin tam aksine emperyalist olmadığını onlar da bilmektedir. Bu savaşlarda hedeflenen; ileri karakol kurmak, silah pazarlamacılarına yeni müşteri bulmaktır. ABD'nin bu serüvenleri ileri yıllarda da sürüp gitmiştir. Şu anda hedef Afganistan, Pakistan ve Irak'tır. Yoksa silah reyonlarında müşteri kalmamıştır. Orta Doğu rantı suyunu çekmektedir.

Aman efendim, siz de bir aritmetik problemini alıp götürdünüz taa nerelere mi diyorsunuz? Doğrudur. Maalesef bu basit problemin çözümünde de diğerlerinde olduğu gibi "rant" dediğimiz çıkarcılık yatmaktadır.

Dünya barışı için her şeye varız. Bu dünyanın bizden sonra geleceklere temiz bir şekilde bırakılması bizim de arzumuz. Ama henüz orta çağda yaşayan iki Arap'ın cebelleşmesinin çözümü bu olmamalıdır. Eğer gerçekten o bölgede barış istenseydi Taliban denen o çapulcular o silahları hangi para ile satın aldılar onun hesabı yapılmalıydı. Tanrı Dağları'ndan başlayan ve San Francisco'da sona eren uyuşturucu taşımacılığına acaba kim göz yumdu? Kim prim verdi sanıyorsunuz.

Bizim ülkemizdeki birtakım kirli işlerin de rantı nereye kayıyor bunu anlatmak istiyorum. Yani biz havuzu ne kadar doldurmaya çalışsak da boşuna... "Sam amca, Sam amca... Bizim havuzu doldurmamıza acık koltuk çık, sana bir tugay vatan evladı helal olsun. Bizde onlardan çok var istersen bir tümen gönderelim."

Bu kez hesap tutabilir mi? Varsayalım evet! Sam amca bizim ekonomik istikrarsızlığımıza derman olsun. Ve havuz ağzına kadar dolsun. Evet ama ya sistemin bozukluğu nasıl onarılacak? Eski bir terim vardır; "Geçmişten ders alınsa tarih tekerrür etmez."miş. Bizim havuz dolmaya başlarsa bu kez başka hortumcular havuzun başında yerlerini hemen alacaklardır. Bundan hiçbir vatandaşımızın şüphesi olmasın. Çözüm, ABD'nin çil çil dolarlarında değildir. Çözüm sistemin yeniden yapılanmasındadır. Havuzdan sular gürül gürül giderken elinizdeki macunla çatlakları tıkamayı bırakın. Siz ekonomistseniz ağzınızdaki Amerikan jikleti de bu çatlakları tıkamaya yetmez. Bırakın şu milletin yakasını, onlarda zaten bir şey kalmadı. Çıkartın üniversite sınavlarındaki şu havuz problemlerini...

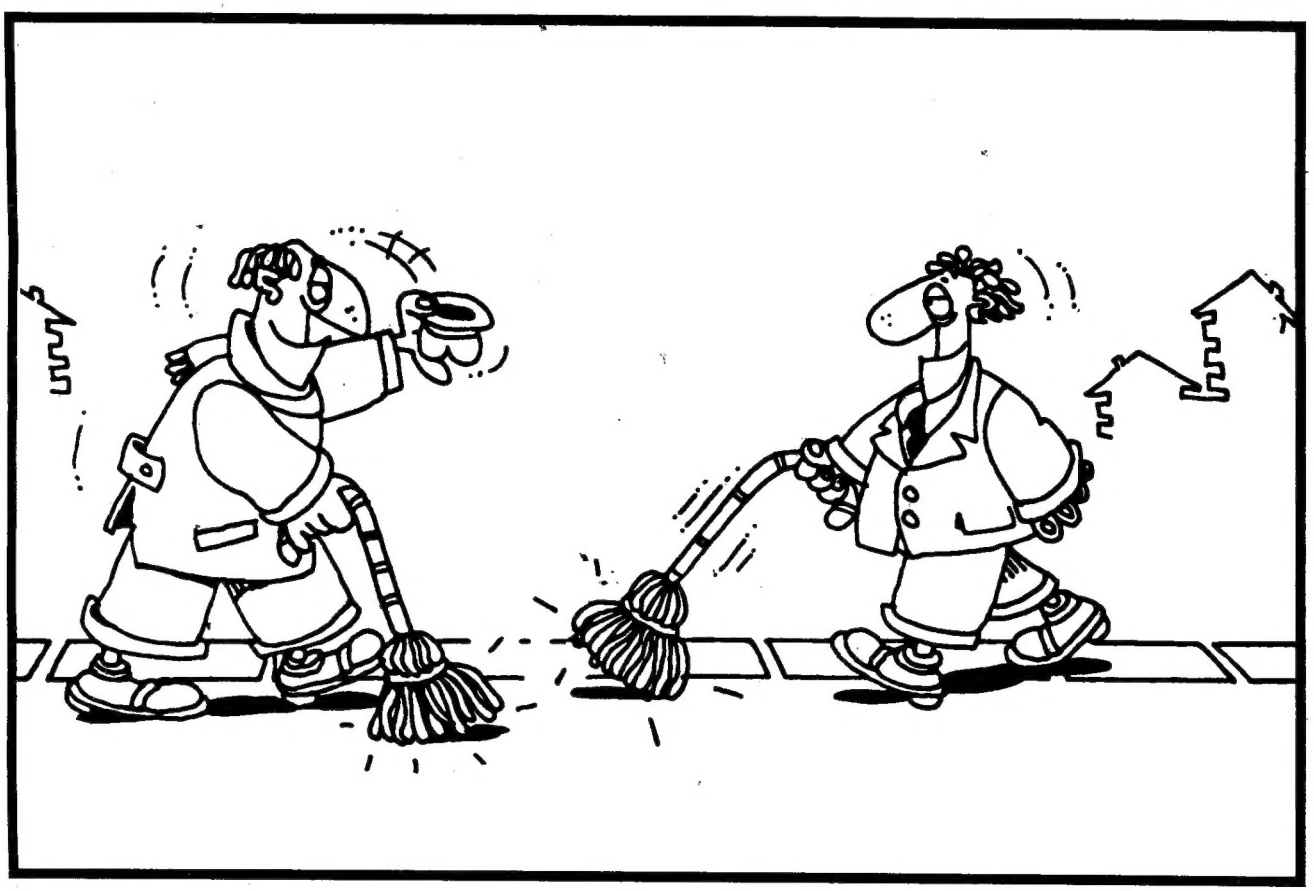

ERDOĞAN KARAYEL

EDİZ ÇELİK

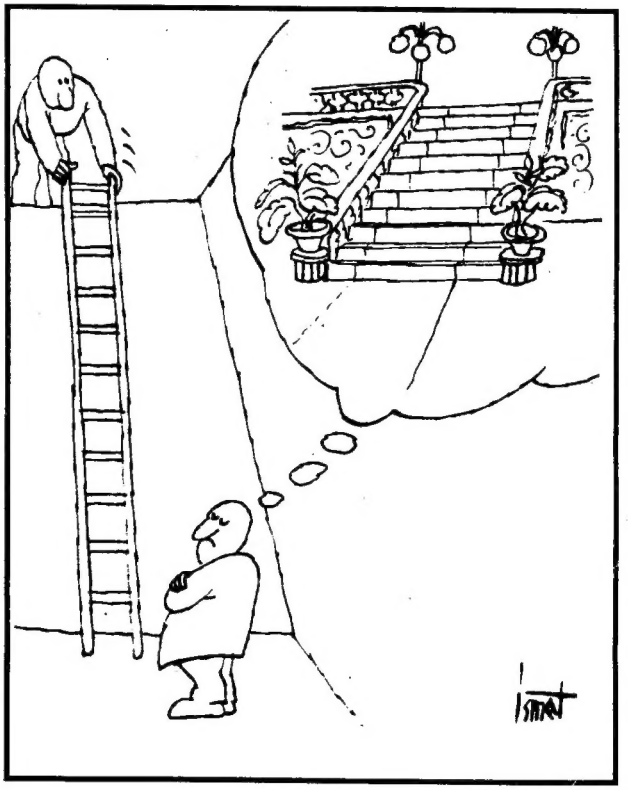

İSMET LOKMAN

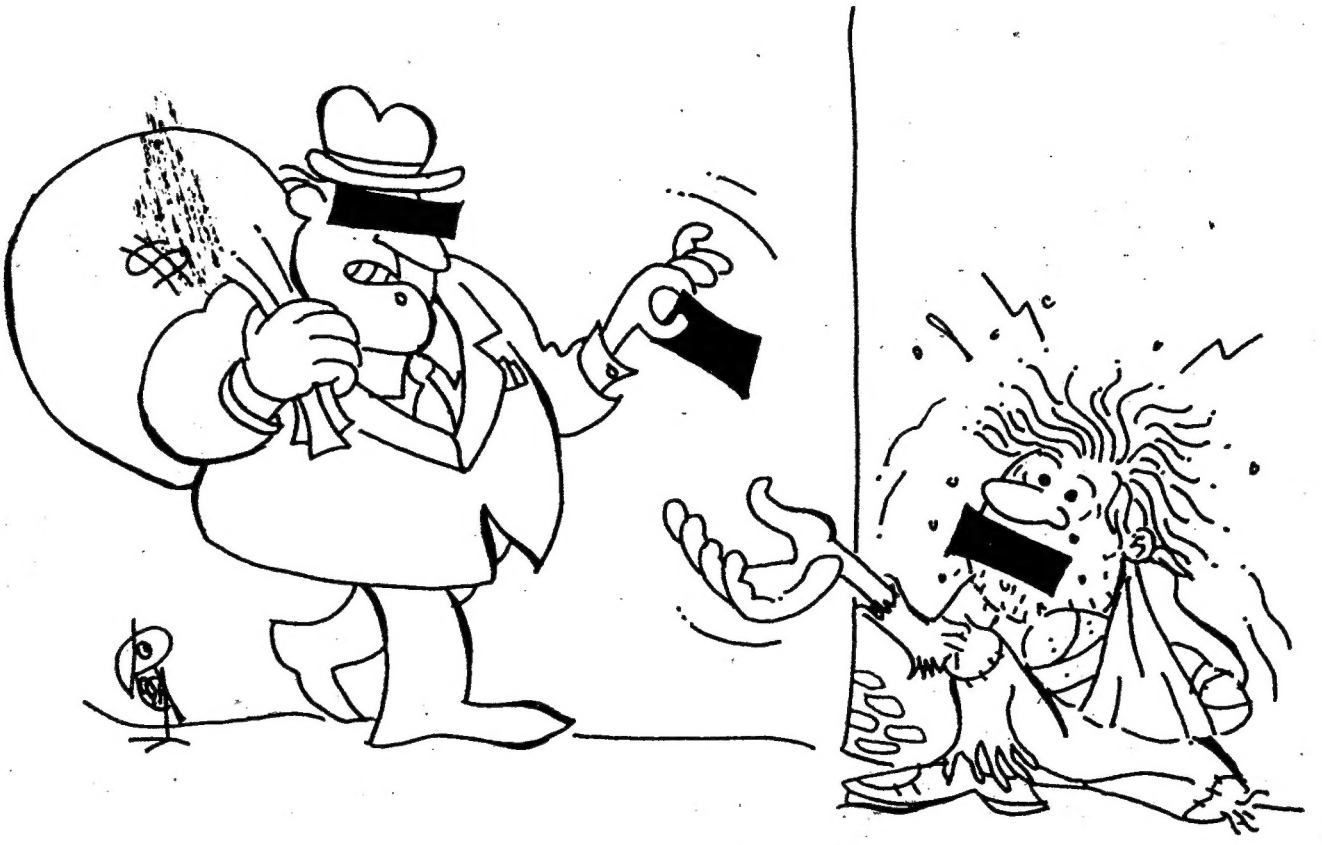

RAŞİT YAKALI

GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU — ÇEVREMDEKİLER

ABDULLAH ÜÇYILDIZ
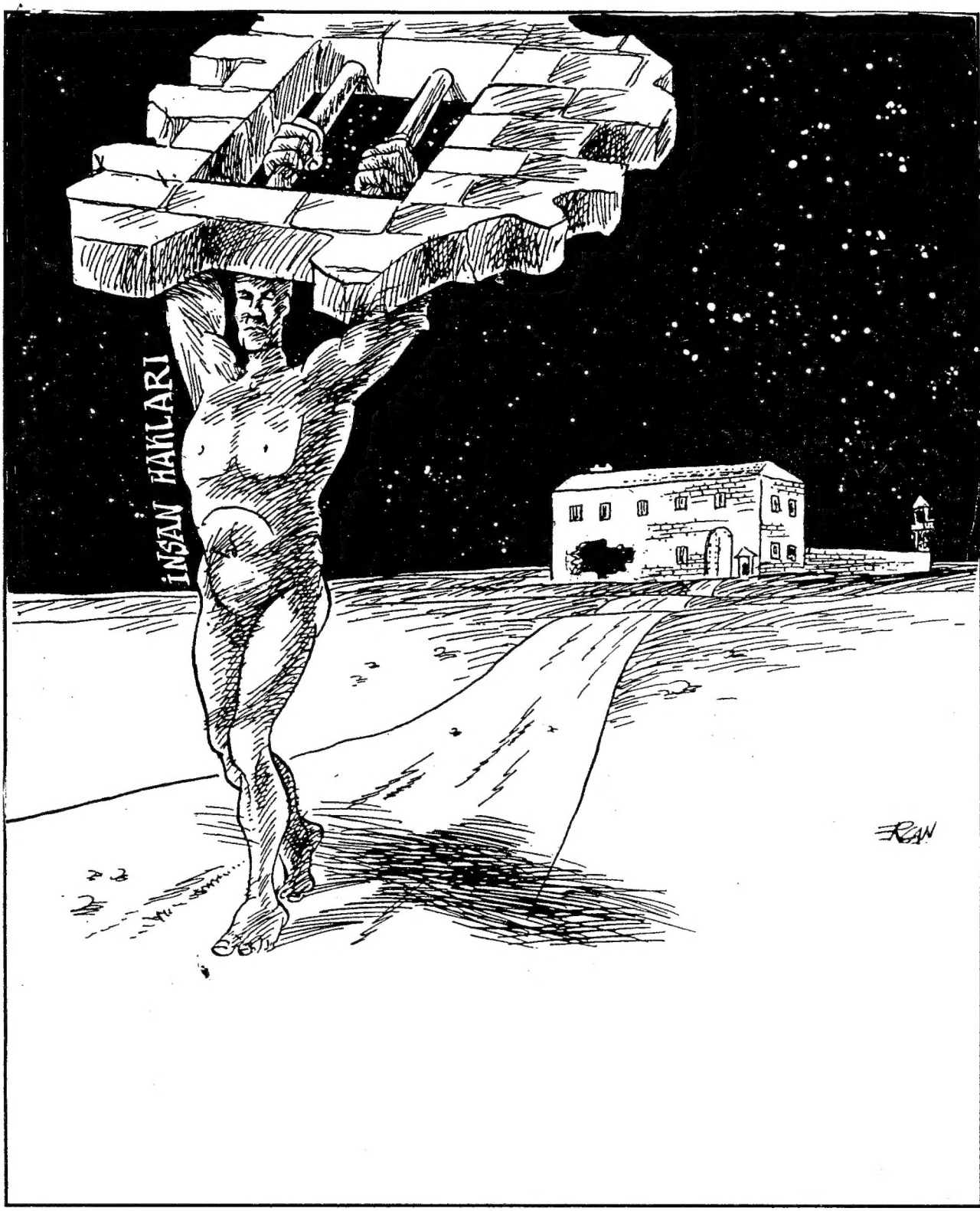
ERCAN AKYOL